

Advies Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Erfgoed – CRK&E-groot

adres	: Franse Kampweg
omschrijving aanvraag	: Hocras terrein te Bussum (Franse Kampweg) Monumentenstatus Paardenstallen
datum vergadering	: 26 januari 2022
ons kenmerk	: HZ_MO-21-1191
voorzitter en architectuurhistoricus	: drs. I. van Koningsbruggen
leden	: ir. O. Ebben : ir. P. Kramer : ir. A. Mulder
secretaris	: M. Slippens

Onderwerp

Het betreft een advies van de CRK&E aan het college van burgemeester en wethouders aangaande het aanvragen van de monumentenstatus van de Paardenstallen aan de Franse Kampweg.

Beoordelingscriteria volgens de Welstandsnota 2019 Gooise Meren (Inwerkingtreding d.d. 8 mei 2019)

1. Objectgerichte welstandscriteria
2. Gebiedsgerichte welstandscriteria
3. Algemene welstandscriteria: zie toelichting

Advies:

Advies aanvraag monumentenstatus van de Paardenstallen

Toelichting

Aanwezig: Jacqueline Hautus (Gooise Meren)

Toelichting:

In 2020 zijn drie aanvragen monumentenstatus ontvangen voor de paardenstallen aan de Franse Kampweg 30a-c met als argument dat de stallen het enige overblijfsel ter plaatse is dat herinnert aan de renbaan die daar van 1893 tot 1913 heeft gelegen en die landelijke bekendheid genoot. De aanvragen zijn afkomstig van de Historische Kring Bussum (5 juli 2020), Bond Heemschut (3 november 2020) en Vrienden van 't Gooi (11 november 2020).

Via een raadsbesluit in december 2020 is bepaald dat de eigenaar van het terrein, Hocras, samen met de gemeente werkt aan een financiële en ruimtelijke verkenning voor de gedeeltelijke transformatie van het bedrijventerrein met woningbouw en een middelbare schoolgebouw. In het Stedenbouwkundige plan van eisen (Spve) dat voor het terrein is opgesteld, zijn de stallen niet ingepast. Dit vormt de directe aanleiding voor de aanvragen monumentenstatus.

Verzoek:

Aan de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit & Erfgoed het verzoek om een advies uit te brengen over het aanvragen van de monumentenstatus en dit nader te motiveren. Dit advies zal worden betrokken in de bestuurlijke afweging ten aanzien van de monumentenstatus mede in het licht van de herontwikkeling van het Hocras-terrein.

Reactie commissie:

De commissie adviseert positief op de aanvraag ten behoeve van een monumentenstatus voor het voormalige stallencomplex dat zich op het Hocrasterrein bevindt, dat in 1893 is gebouwd als onderdeel van een paardenrenbaan op landgoed Cruysbergen. De paardenstallen herinneren namelijk aan de bijzondere geschiedenis van het gebied en houden de herinnering aan de renbaan levend.

De commissie baseert haar advies op de volgende waarden die aan de paardenstallen toegekend worden:

Cultuurhistorische waarde

Het stallencomplex heeft een hoge cultuurhistorische waarde:

- als onderdeel van de destijds landelijk bekende paardenrenbaan, die in 1893 (vergroot in 1903/4) op landgoed Cruysbergen is aangelegd.
- als stalcomplex voor de renpaarden van jockeys. Daarmee voegt het stallencomplex waarde toe aan het rijksmonumentale voormalige jockeyhuis aan de Nieuwe 's Gravelandse weg.
- als kenmerkend object voor de cultuurgeschiedenis van Bussum als elite-woonplaats.
- in relatie tot de door bomen omzoomde oprijlaan met opvallende hek aan de Franse Kampweg, destijds de toegangsweg tot de renbaan.
- in relatie tot de nog herkenbare vangsloten en het halfronde verloop van de Lindenlaan als landschappelijke herinneringen aan de renbaan.
- Als ontwerp van de Bussumse architect en persoonlijkheid (raadslid, wethouder, locoburgemeester) C.J. Kruisweg (1865-1952).

Architectonische, bouwhistorische, typologische waarde en gaafheid

Hoewel aangetast door verbouwingen heeft het stallencomplex architectonisch zeker waarde, ondersteund door bouwhistorisch onderzoek en typologisch hoge waarde:

- De typologische waarde is hoog: het gebouw is als renbaanstal herkenbaar vanwege zijn lage, langgerekte vorm en ruimtelijke indeling met rug aan rug stalboxen, waarboven hooizolders met dakkappen en luiken.
- Het pand scoort niet hoog op gaafheid, maar is in hoofdlijnen als stalgebouw van een elite-renbaan goed herkenbaar.
- Architectonisch is het gebouw van waarde vanwege de symmetrische aanleg met nadruk op de middenas en zorgvuldige detaillering, maar vooral door de kenmerken van de Chaletstijl die het landelijke karakter onderstrepen (zoals het decoratieve lattenwerk in de topgevels, de overstekende daken met windveren en het zinken torentje met windvaan).
- Architectuurhistorisch is het pand van hoge waarde als vroeg ontwerp in het oeuvre van de Bussumse architect C.J. Kruisweg.

Stedenbouwkundige en ensemble waarde

Het stallencomplex heeft door zijn verscholen ligging achter het Hocrasgebouw geringe stedenbouwkundige waarde, maar de ensemble waarde is hoog:

- Vanwege de functionele, ruimtelijke relatie met het voormalige jockeyhuis aan de Nieuwe 's-Gravelandseweg (ook in vormgeving: Chaletstijl), de oprijlaan met hek aan de Franse Kampweg en sporen van de renbaan in het landschap.

Zeldzaamheidswaarde

Het stallencomplex heeft een zeer hoge zeldzaamheidswaarde:

- Als overblijfsel van de Bussumse renbaan Cruysbergen, in samenhang met het jockeyhuis.
- Als uniek restant van de Nederlandse renbaangeschiedenis.

Gezien de ensemble waarde, typologische waarde, de architectonische waarde, de cultuurhistorische waarde en de zeldzaamheidswaarde is de commissie van mening dat de paardenstallen de monumentenstatus verdienen.

Daarnaast adviseert de commissie positief op de aanbevelingen ten behoeve van de herontwikkeling van het gebied uit het rapport van het Oversticht die pleiten voor integratie, benutting en vertaling van de relictten van de renbaangeschiedenis en de kolonie Walden.